

Dames en heren ook ik heet u van harte welkom. Een tijd geleden stond in de krant dat jongeren ouderen subsidiëren. Dat leek ons onjuist en dus hebben we dat binnen het PvdA Ouderennetwerk wat verder bekeken. En als je dat probeert dan stuit je op en ondoordringbaar woud van jargon en een chronisch informatietekort. Mijn hartenkreet is **geef meer informatie en zorg dat de gegevens compleet zijn**. De PvdA wil mensen **verheffen**. Bij zo'n gribus aan informatie gaat je dat nooit lukken.

Wat ik vanavond verder kort aan wil geven is:

- De doorstroom premie.
- De rekenrente maar vooral ook over de indexering.
- Dan kom ik kort terug op de organisatie van fondsen en sluit af met wat mij het meeste angst aan jaagt.
- De arbeidsverhoudingen op lange termijn.

Sheet 6

De doorsneepremie is dat iemand dezelfde premie betaalt gedurende zijn werkzaam leven. Je legt €1000 per jaar premie in; dan is dat na 40 jaar € 40000.

Cumulatief met rente van 3% op rente is dat € 75401. Dat begint laag maar neemt steeds toe. Het eindkapitaal is de basis voor de pensioenrechten.

Als iemand 40 jaar premie betaalt en de pensioenfondsen halen die 3% dan is er geen probleem. Maar nu stapt iemand van 40 jaar uit het pensioenfonds. Dan stopt de opbouw van het pensioen bij €28275. De kapitaal opbouw is dan wat lager is (€ 18600), maar geeft nog rendement tot € 38871.

Dan mist de uitstapper per saldo € 10666 aan rendement. Dit is te corrigeren door een aangepaste pensioenopbouw bij pensionering. Dat is **geen individuele verzekering** maar met goede cijfers een oplossingen zoeken voor redelijke pensioenen.

Vanaf het begin sparen voor pensioen is daarbij volgens ons juist. Je moet niet jongeren minder laten betalen, maar ook niet meer zodat ze later minder betalen. Dit soort oplossingen geeft leeftijdsdiscriminatie via premies en concurrentie tussen oud en jong op basis van premies.

Dit uitstapprobleem is actueel met steeds meer mensen zonder vast arbeidscontract. Maar is die € 10666 het probleem? Als je met 40 jaar uitstapt heb je nog steeds € 36.459 minder na correctie. Teveel mensen kunnen de premie niet betalen, **wat voorheen nauwelijks** voor kwam en dan zit je met een onvolledig pensioen. **Dit** geeft op de lange termijn de armoede voor de jongeren van nu. Het doorsneesysteem is dus niet het doorslaggevende probleem. We moeten ons richten op het aanvullen van pot waarbij pensioenpremie er niet is om de arbeidsmarkt te beïnvloeden.

Sheet 7

Dan de dekkingsgraad. Na de laatste acties van Draghi lijkt het steeds meer dat politici niet in staat zijn de EU fatsoenlijk te runnen en dat helaas Wilders gelijk krijgt dat we er op deze manier beter mee kunnen stoppen. **Die monetaire politiek is natuurlijk een ramp.**

Maar we moeten onze kop ook niet in het zand steken. De solvabiliteit van pensioenfondsen moet goed zijn. De vraag is hoe we het collectief risico verdelen,

zodanig dat de solidariteit niet verloren gaat omdat grote groepen mensen zich benadeeld voelen.

De vraag is dan welke rendementen worden gemaakt op wie z'n vermogen en met welke risicofactor. Van de gepensioneerde is het geld al binnen en hij heeft gemiddeld nog met 15 jaar onzekerheid te maken. Daarbij kan hij bij pensioenkorting moeilijk weer gaan werken. De jongere heeft weinig kapitaal opgebouwd en nog 60 onzekere jaren voor de boeg. Pensioenopbouw merkt hij niet in de portemonnee, en hoe het er over 60 jaar uitziet weet niemand.

Wij stellen voor om gezien de verschillende posities van de twee groepen ook de indexering verschillend te maken. Dat wil niet zeggen een volledige individualisering. Ouderen krijgen dan soms wel de indexering op basis van opbrengst van het fonds, rekening houdend met een solidariteitsheffing. Later krijgen de jongeren weer wat meer als de dekkingsgraad voldoende is. Dit vraagt en uitgekiend systeem met goede informatie.

Daarbij moeten jongeren zich ervan bewust zijn dat pensioen geld kost. Dus als je nu een hoger loon wenst met een lager premie, dan betaal je daar later de rekening voor. Het is net de belasting; "Leuker kunnen we 't niet maken. Wel makkelijker". Of in dit geval transparanter, waarbij een gedifferentieerder systeem bespreekbaar en tevens uitvoerbaar wordt.

Sheet 8

Dat vraagt organisatie en zeggenschap. Een sluipende transitie lijkt de verschuiving van een gegarandeerd pensioen naar een systeem waar de premie bekend is en het pensioen variabel. Bij dat laatste kan de financiële wereld doen waar ze zin in heeft. Een woekerpolisparadijs met instellingen te groot zijn om om te vallen. Zo moeten we dat niet organiseren.

Maar pensioenen garanderen is ook luchtfietsen. Economische voorspellingen voor 5 jaar kloppen al niet, dus garanties geven voor over 60 jaar is onzin. Dat gat vul je op met solidariteit, waarbij pensioengeld niet is voor herverdeling van inkomen. Dat ondergraaft het draagvlak van het systeem. Solidariteit hoort bij pensioenen als de nood aan de man is. En dan moeten er mogelijkheden zijn voor solidariteit, zodanig dat er geen groepen zijn die onevenredig de prijs betalen. Dat kan als we het goed organiseren en de informatie hebben.

Daarbij zijn we tegen fusies van fondsen en zogenaamde schaalvoordelen. Dat zet geen zoden aan de dijk en Nederland baalt al van de kaalslag door eerdere grootschaligheid. Kijk naar de AOW waar de administratie nooit een probleem is. Dat kan je daar automatiseren en gepensioneerden krijgen vanuit één punt geld overgemaakt. Pensioenfondsen kunnen verder met de overheid een centraal "Verenigd Fondsbeheer" oprichten waar pensioenfondsen het beleggen uitbesteden.

Wat over blijft zijn kleinere pensioenfondsen, vrijgesteld van taken die ze uitbesteden en die zich concentreren op hun kerntaak; de klanten goed informeren. We pleiten niet voor fusies, met veel ellende maar voor herverdeling van taken zodanig dat meer betrokkenheid mogelijk is.

Pensioen en solidariteit is mensenwerk en niet het uitvoeren van ondoorgrondelijke regels over de hoofden van mensen heen. Daar hoort de PvdA voor te gaan. Pas daar je organisatie op aan.

Tot slot: De arbeidsmarkt het echte probleem. Dat los je iet op via het pensioen. We verliezen als we blijven hangen bij het verdelen van de afnemende koek of de pensioenpot. Met structurele oplossingen moet de trommel gevuld blijven. Solidariteit is nuttig voor conjuncturele problemen. Maar ook dan; koek uit oma's trommel halen vraag je eerst. Als jongeren geld uit de pot willen dan overleggen we dat met een perspectief voor de toekomst.

In die toekomst is het lastig ons te onttrekken aan de wereldwijde economische race to the bottom. Daarom hebben we een Plan van de Arbeid of industriebeleid nodig en verheffing. Een brede bewustwording dat het anders moet en kan. Politici behandelen burgers te vaak als domme consument en helaas vinden veel burgers dat makkelijk en schuiven de verantwoordelijkheid af. Dat hoort dat PvdA te bestrijden.

Daarbij is er geen toekomst zonder marktwerking. Maar is geen utopie. Zo beperkt TTIP met ISDS onze democratie. Van eventuele extra groei komt er weinig in de pensioenpot. Investeerders kunnen staten aanklagen als ze worden benadeeld. Maar waar kan de V&D werknemer zijn schade verhalen? De PvdA hoort te zorgen voor een arbitrageregeling waar werknemers multinationals aanklagen en geen arbitrage die de gekozen overheid aanpakt om bedrijfswinsten te verhogen. We moeten meer zelf activiteiten ondernemen zodat kapitaal niet wordt weggesluisd naar het buitenland waarna wij met de brokken zitten. **Dan** werken we aan lonen waarvan je premies kunt betalen. **Dan** krijg je een duurzaam pensioen voor jongeren.